

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Karolínou Tylovou, LL.M. ve věci

žalobce: X, narozený dne X,
bytem X

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 2. 2022, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal přezkumu shora označeného rozhodnutí žalované, kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 10. 9. 2021, č. j. X, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o invalidní důchod

pro nesplnění § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

2. Žalobce v žalobě a jejím doplnění konstatoval, že se mu dne 3. 8. 2016 stal pracovní úraz, v důsledku čehož musel následně podstoupit amputaci levé ruky v předloktí. Žalované vyčítal, že nepřihlédla ke skutečnosti, že invalidita vznikla následkem pracovního úrazu. Žalovaná se dle žalobce také vůbec nezabývala tím, že neevidované doby důchodového pojištění mohou ovlivnit výši invalidního důchodu, nevzala v potaz tabulku zohledňující neevidované doby pojištění, kterou žalobce přiložil k námitkám, a neprovedla srovnávací výpočty. Žalovaná mohla postupovat tak, aby byla odstraněna tvrdost zákona. Z uvedených důvodů žalobce s napadeným rozhodnutím nesouhlasil.
3. K podané žalobě se písemně vyjádřila žalovaná, která s odkazem na § 25 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění konstatovala, že pracovním úrazem se pro účely tohoto zákona rozumí úraz, který utrpěl pojištěnec při činnosti zakládající účast na pojištění a který se za pracovní nebo služební považuje podle pracovněprávních předpisů nebo předpisů upravujících služební poměry platných v době vzniku invalidity následkem tohoto úrazu. Ze shromážděných důkazů vyplynulo, že žalobce byl v době úrazu zaměstnán na dohodu o provedení práce. K tomuto druhu pracovněprávního vztahu se váže § 5 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění, který při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně řadí osoby zaměstnané na dohodu o provedení práce mezi ty, jež mají účast na důchodovém pojištění. Ustanovení § 8 odst. 1 téhož zákona k tomu doplňuje, že osoby zaměstnané na dohodu o provedení práce jsou (důchodově) pojištěny tehdy, pokud jsou zároveň účastny i nemocenského pojištění podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“). Dle § 7a odst. 1 zákona o nemocenském pojištění zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce jsou účastni pojištění, jestliže splňují podmínku uvedenou v § 6 odst. 1 písm. a) a byl jim zaúčtován započitatelný příjem v částce vyšší než 10 000 Kč. Dle odstavce 2 tohoto ustanovení zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce jsou účastni pojištění jen v těch kalendářních měsících po dobu trvání této dohody, do nichž jim byl zaúčtován zaměstnavatelem započitatelný příjem z dohody o provedení práce ve výši uvedené v odstavci 1. Z uvedených ustanovení plyne, že žalobce, jakožto osoba zaměstnaná na základě dohody o provedení práce, by musel dosáhnout v kalendářním měsíci, kdy pracovní úraz utrpěl, tj. v srpnu 2016, příjem v minimální výši 10 000 Kč, k čemuž nedošlo. Z předložených listin vyplývá, že mzda žalobce činila v srpnu 2016 pouze 1 764 Kč, což nepostačovalo k tomu, aby byl účasten nemocenského a následně i důchodového pojištění (obdobně tomu bylo i v předchozích kalendářních měsících u téhož zaměstnavatele). Z nepojištěné činnosti nelze podle § 25 zákona o důchodovém pojištění pracovní úraz uznat jako splněnou podmínku pro přiznání invalidního důchodu bez nutnosti přihlížet k dosažené době pojištění žadatele o přiznání důchodu, jak ji uvádí § 38 zákona o důchodovém pojištění. Na tomto právním posouzení nemůže nic změnit ani skutečnost, že úraz, který žalobce dne 3. 8. 2016 utrpěl, uznal jako pracovní úraz (podle § 269 a souvisejících ustanovení zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce) jak zaměstnavatel, tak i Kooperativa pojišťovna a.s. pro účely jeho odškodnění.
4. Žalovaná dále konstatovala, že se proto při posuzování nároku na přiznání invalidního důchodu žalobci dále zabývala možností přiznat mu invalidní důchod s přihlédnutím

k dosažené délce doby pojištění na straně žalobce (invalidita žalobce nebyla mezi žalobcem a žalovanou otázkou spornou). Dle § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění činí potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let 5 roků. Dle odst. 2 téhož ustanovení potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce nad 28 let, z posledních 10 roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoli období 10 roků dokončeném pro vznik invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění 2 roky. Z citovaného ustanovení § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění je dle žalované zřejmé, že žalobce mohl splnit podmínku potřebné doby pojištění v délce zákonem vyžadovaných 5 let ve vícero rozhodných obdobích (první rozhodné období je mezi léty 2008 a 2018, druhé rozhodné období mezi léty 2011 a 2021), ale v obou vymezených intervalech je započitatelná doba pojištění na straně žalobce nedostatečná (1 rok a 355 dnů, resp. 2 roky a 192 dnů). Do celkově započtené doby pojištění žalobce přitom výrazným způsobem promlouvá omezení započtení náhradní doby pojištění, konkrétně pak v žalobcově případě doba evidence mezi uchazeči o zaměstnání na Úřadu práce ČR. Výpočet invalidního důchodu nebyl proveden, neboť nebyly splněny podmínky pro přiznání invalidního důchodu žalobci v žádné z variant, které zákon o důchodovém pojištění umožňuje. Žalovaná doplnila, že žalobce se v minulosti obrátil na ministryni práce a sociálních věcí se žádostí o odstranění tvrdosti zákona, této žádosti ale nebylo vyhověno, neboť tvrdost nebyla shledána. Z uvedených důvodů žalovaná navrhovala zamítnutí žaloby.

5. Z předloženého správního spisu soud zjistil, že žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 9. 2021, č. j. X, zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, i když podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Česká Lípa ze dne 25. 8. 2021 byl žalobce v období od 13. 4. 2018 do 16. 10. 2018 invalidní v prvním stupni invalidity dle § 39 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 35% v souvislosti s úrazem ze dne 3. 8. 2016, a v období od 17. 10. 2018 je invalidní ve druhém stupni invalidity dle § 39 odst. 1, odst. 2 písm. b) citovaného zákona, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 55% v souvislosti s úrazem ze dne 3. 8. 2016.
6. Žalobce proti citovanému rozhodnutí žalované podal námitky, v nichž nesouhlasil s výpočtem součtu doby pojištění, poukazoval na neprovedení srovnávacího výpočtu a na nepřihlédnutí ke skutečnosti, že mu invalidita vznikla na základě pracovního úrazu, což potvrdila pojišťovna jeho zaměstnavatele.
7. O námitkách žalobce bylo rozhodnuto napadeným rozhodnutím, jehož obsah koresponduje s vyjádřením žalované k žalobě, neboť žalobní námitky v podstatných bodech kopírují námitky uplatněné v průběhu správního řízení.
8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu

správního ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a z hlediska námitek žalobkyně, přitom byl soud vázán skutkovým i právním stavem v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s.). Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.

9. Právní úprava vzniku nároku na invalidní důchod je založena na posouzení splnění dvou základních, na sobě nezávislých, podmínek. První podmínkou vzniku nároku na invalidní důchod je existence invalidity, jak předpokládá § 39 zákona o důchodovém pojištění, který vymezuje celkem tři stupně invalidity. Druhou podmínkou vzniku nároku na invalidní důchod je podle § 40 zákona o důchodovém pojištění potřebná doba účasti na důchodovém pojištění. Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod v délce nejméně 5 let se zjišťuje z období před vznikem invalidity a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních 10 roků před vznikem invalidity.
10. Krajský soud konstatuje, že žalobce naplnil první podmínku pro vznik nároku na invalidní důchod, neboť byl uznán v období od 13. 4. 2018 do 16. 10. 2018 invalidní v prvním stupni invalidity a v období od 17. 10. 2018 ve druhém stupni invalidity. Pro posouzení vzniku nároku na invalidní důchod je však nezbytné zabývat se i další podmínkou, kterou je dodržení nezbytné doby účasti na důchodovém pojištění. Ze správního spisu přitom vyplývá, že právě tuto podmínku žalobce nesplnil. Žalovaná se této otázce věnovala podrobně na str. 3 napadeného rozhodnutí. Krajský soud považuje výpočty žalované za zcela správné, ostatně ani žalobce netvrdí, že by získaná doba pojištění byla v rozhodných obdobích jiná. Krajský soud proto souhlasí s žalovanou, že žalobce nebyl po zákonem stanovenou dobu účasten na důchodovém pojištění, a nesplnil tudíž druhou zákonem stanovenou podmínku pro vznik nároku na invalidní důchod. Pokud se žalobce v zákonem stanoveném rozsahu nepodílel na průběžném financování důchodového pojištění, nemohla mu žalovaná invalidní důchod přiznat. Krajský soud považuje za rozhodující, že ani žalobce nepředložil žádná konkrétní tvrzení, natož doklady, kterými by zjištěné skutečnosti zpochybnil. Žalobce v žalobě pouze namítal, že se žalovaná nezabývala tím, že neevidované doby důchodového pojištění mohou ovlivnit výši invalidního důchodu. Tak tomu ovšem nebylo. Žalovaná a str. 3 napadeného rozhodnutí uvedla: „... *po datu 31. 12. 1995 byl účastník řízení veden v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání bez pobírání podpory v nezaměstnanosti či podpory při rekvalifikaci ještě v období od 5. 2. 2004 do 21. 3. 2004, od 20. 8. 2004 do 31. 8. 2004, od 29. 1. 2006 do 28. 2. 2006, od 4. 5. 2008 do 30. 9. 2008, od 13. 7. 2009 do 15. 9. 2009, od 19. 3. 2010 do 30. 9. 2010, od 1. 9. 2011 do části rou 2014 (viz první rozhodné období) nebo do 15. 3. 2019 (viz druhé rozhodné období). Tuto dobu uchazeče o zaměstnání bez podpory v nezaměstnanosti ČSSZ účastníku řízení nezapočetla do celkové doby pojištění ani do uvedených rozhodných období, protože přesahuje zákonem stanovený 1 rok této náhradní doby pojištění. Zákon o důchodovém pojištění v ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) omezuje zápočet doby v evidenci úřadu práce, když účastník řízení nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci nejvýše 1 rok před dovršením věku 55 let. Toto omezení účastníku řízení významně zasáhlo do zápočtu uvedené náhradní doby pojištění.*“ Dále pak vysvětlila, že srovnávací výpočet neprovedla proto, že žalobce nesplnil dávkovou podmínku pro nárok na invalidní důchod. Krajský soud k tomu dodává, že z tohoto důvodu nemohla být hodnocena dopočtená doba, a to ani ve sníženém rozsahu, kterou je doba ode dne vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení důchodového věku pro odchod do starobního důchodu. Tato dopočtená doba tedy nepředstavuje reálnou (faktickou) dobu pojištění získanou žalobcem a nezapočítává se do tzv. potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod, která se podle § 40 odst. 2 zákona o důchodovém

pojištění zjišťuje z období před vznikem invalidity. K dopočtené době se přihlíží pouze při výpočtu invalidního důchodu podle § 41 zákona o důchodovém pojištění, tj. až poté, kdy je postaveno najisto, že nárok na invalidní důchod vznikl.

11. Není rovněž pravdou, že by žalovaná nevěnovala pozornost tomu, jak žalobcova invalidita vznikla. Ze správního spisu i napadeného rozhodnutí (viz str. 5 a 6 napadeného rozhodnutí) naopak vyplývá, že se žalovaná otázkou, zda lze úraz, který žalobce utrpěl dne 3. 8. 2016, považovat za pracovní ve smyslu zákona o důchodovém pojištění, důkladně zabývala. Se závěry, k nimž v napadeném rozhodnutí došla, se krajský soud plně ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje. Pracovní úraz a nemoc z povolání mají v důchodovém pojištění význam pro splnění podmínek na invalidní důchod, protože se v těchto případech v souladu s § 38 písm. b) zákona o důchodovém pojištění nevyžaduje potřebná doba pojištění. Podstatné je, že úraz se musí stát při činnosti zakládající účast na důchodovém pojištění. Ustanovení § 25 odst. 1 věty první zákona o důchodovém pojištění totiž nelze vykládat jinak, než tak, že za pracovní úraz pro účely důchodového pojištění se považuje pracovní úraz jedině v případě, že jej pojištěnec utrpěl při činnosti, která založila účast na důchodovém pojištění. Zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce jsou dle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém účastní pojištění při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně. Podle § 8 odst. 1 téhož zákona jsou osoby zaměstnané na dohodu o provedení práce účastny pojištění podle tohoto zákona, pokud jsou zároveň účastny i nemocenského pojištění podle zákona o nemocenském pojištění. Zákon o nemocenském pojištění v ustanovení § 7a odst. 1 stanoví, že zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce jsou účastní pojištění, jestliže splňují podmínku uvedenou v § 6 odst. 1 písm. a) a byl jim zaúčtován započitatelný příjem v částce vyšší než 10 000 Kč. Jak vysvětlila žalovaná v napadeném rozhodnutí, žalobce sjednal se zaměstnavatelem pro období od 18. 4. 2016 do 31. 8. 2016 dohodu o provedení práce, zaměstnavatel však za sjednané období žalobci zúčtoval hrubou mzdu v částkách menších, než zákonem stanovených 10 000 Kč, a to i v měsíci srpnu, v němž žalobce pracovní úraz utrpěl. Ani tyto skutečnosti žalobce v žalobě nezpochybnil. Závěr žalované, že úraz žalobce, který utrpěl dne 3. 8. 2016, nemůže být považován za pracovní, neboť ho žalobce utrpěl při činnosti, která nezakládá účast na důchodovém pojištění, je proto správný.
12. Ze všech uvedených důvodů nebyla žaloba soudem shledána důvodnou a soud ji proto zamítl postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
13. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovaná na ni nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 118d odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. nárok.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.

Zmeškání

lhůty

k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Liberec dne 15. srpna 2022

Mgr. Karolína Tylová, LL.M.
samosoudkyně